

การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างลักษณะผู้นำที่ดีของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

A Development of Training Curriculum for Promoting Good Leadership of Lower Secondary Education Students

จิมมี่ ทองพิมพ์¹

Jimmy Thongpim¹

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) พัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างลักษณะผู้นำที่ดีของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น (2) ศึกษาผลของหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างลักษณะผู้นำที่ดีของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น สมมติฐานของการวิจัย คือ หลักสูตรที่สร้างขึ้นมาเพื่อพัฒนาคุณลักษณะผู้นำที่ดี 9 ประการ ดังนี้ (1) ความสามารถแก้ปัญหาอย่างมีระบบ (2) ความเสียสละ (3) ความซื่อสัตย์ (4) ความรับผิดชอบต่อการกระทำของตน (5) กล้าตัดสินใจ (6) ความเชื่อมั่นในตัวเอง อดทนต่อการวิพากษ์วิจารณ์ ใจกว้างรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น (7) ความสามารถวินิจฉัยปัญหาต่างๆ ด้วยเหตุผลและยุติธรรม (8) ความขยันและอดทน และ (9) ความรู้และความคิดสร้างสรรค์ สามารถพัฒนาคุณลักษณะผู้นำที่ดี 9 ประการ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นได้โดยที่คะแนนทดสอบหลังการฝึกอบรมสูงกว่าคะแนนก่อนการฝึกอบรม วิธีการดำเนินการวิจัย มี 4 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม ผู้วิจัยได้วิเคราะห์คุณลักษณะผู้นำ พบว่า ผู้นำไทยขาดคุณลักษณะผู้นำที่ดีบางประการ พร้อมกันนั้นได้สังเคราะห์ คุณลักษณะผู้นำที่ดี ตามหลักทฤษฎี จากข้อมูล 2 ประการ ทำให้ผู้วิจัยกำหนดคุณลักษณะผู้นำที่ดีของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นที่ต้องการพัฒนาได้ 9 ประการ ดังกล่าวไว้ในสมมติฐาน ผู้วิจัยได้สร้างหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อพัฒนาคุณลักษณะผู้นำที่ดี 9 ประการ ประกอบด้วย หน่วยการเรียนรู้ 9 หน่วย 17 กิจกรรม โดยแต่ละหน่วยการเรียนรู้มีโครงสร้างประกอบด้วย แนวคิด

¹ ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านท่ากูบ อำเภอซับใหญ่ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัยภูมิเขต 3

¹ Director of Banthakub School, Amphur Subyai, the office of Chaiyaphum Educational Service Area Zone 3

วัตถุประสงค์ สิ่งที่จะฝึกอบรม วิธีการฝึกอบรม สื่อ/อุปกรณ์การฝึกอบรม การวัดและประเมินผล หลักสูตรดังกล่าวผู้วิจัยได้เชิญผู้เชี่ยวชาญ 9 คน มาวิจารณ์ ตรวจสอบความเหมาะสมของโครงสร้างของหลักสูตร ความสอดคล้องในองค์ประกอบของหลักสูตรและความถูกต้องของเนื้อหาวิชาและวิธีการฝึกอบรม ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นร่วมกันว่าโครงสร้างของหลักสูตรมีความเหมาะสม องค์ประกอบต่างๆ ของหลักสูตรมีความสอดคล้องซึ่งกันและกัน เนื้อหาวิชาและวิธีการฝึกอบรมถูกต้อง

ขั้นตอนที่ 2 การทดลองใช้หลักสูตรฝึกอบรมเพื่อทดสอบสมมติฐานของการวิจัย หลักสูตรที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้นในตอนที่ 1 ได้นำมาทดลองฝึกอบรมกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 24 คน โรงเรียนบ้านท่ากูบ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัยภูมิ เขต 3 ในการทดลองครั้งนี้โดยใช้แบบทดสอบ การสัมภาษณ์และการสังเกตพฤติกรรม วัดและประเมินคุณลักษณะผู้นำที่ดี 9 ประการ ก่อนการฝึกอบรมและหลังการฝึกอบรมเพื่อนำคะแนนทั้ง 2 ครั้ง มาเปรียบเทียบกัน โดยใช้การทดสอบซายน์ (The Sign Test)

ขั้นตอนที่ 3 การติดตามผลการฝึกอบรมพฤติกรรมภายหลังการฝึกอบรมแล้ว 1 เดือน ผู้วิจัยได้ให้คณะครูวิทยากร 3 คนเดิม ทำการทดสอบ สังเกตพฤติกรรม สัมภาษณ์นักเรียนที่ผ่านการอบรมอีกครั้งหนึ่งเพื่อนำคะแนนมาเปรียบเทียบกับคะแนนหลังการฝึกอบรมโดยใช้การทดสอบซายน์ (The Sign Test)

ขั้นตอนที่ 4 การปรับปรุงหลักสูตรฝึกอบรม หลังจากผู้วิจัยได้นำหลักสูตรฝึกอบรมไปทดลองใช้ได้ติดตามผลการใช้หลักสูตรและสอบถามความคิดเห็นของคณะครูวิทยากร 3 คน เพื่อรับฟังข้อเสนอแนะ ข้อมูลเหล่านี้ได้นำมาปรับปรุงหลักสูตรฝึกอบรมทำให้ได้หลักสูตรที่สมบูรณ์ ผลการวิจัย พบว่า (1) หลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะผู้นำที่ดีของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นสามารถพัฒนาคุณลักษณะผู้นำที่ดีของนักเรียน 9 ประการให้เพิ่มขึ้นได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $\alpha = .01$ (2) เมื่อติดตามผลหลังสิ้นสุดการทดลอง 1 เดือน พบว่า คุณลักษณะผู้นำที่ดี 9 ประการ ไม่ได้ลดลงหรือหายไปแต่กลับเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $\alpha = .05$ ถึง $.01$ (3) นักเรียนมีความสนใจในการอบรมครั้งนี้มากและมีความเห็นว่าการอบรมครั้งนี้มีประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณลักษณะผู้นำที่ดีของนักเรียนมาก นักเรียนรู้สึกว่หลังการอบรมแล้ว นักเรียนมีคุณลักษณะความเป็นผู้นำในแต่ละด้านมาก ยกเว้นความสามารถในการวินิจฉัยปัญหาต่างๆ ด้วยเหตุผลและยุติธรรมมีระดับปานกลาง นักเรียนชอบกิจกรรมในแต่ละหน่วยการเรียนรู้มาก ยกเว้นกิจกรรมพันท้ายนรสิงห์ กิจกรรมบุหรืที่หายไปและกิจกรรมแทงเชือกที่นักเรียนชอบในระดับปานกลาง ส่วนกิจกรรมผจญภัยและกิจกรรมรอบกองไฟนักเรียนชอบมากที่สุด

คำสำคัญ : การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม, ลักษณะผู้นำที่ดี

ABSTRACT

The purposes of this research were 1) to develop a training curriculum for promoting the good leadership of lower secondary education students, and 2) to study the results of training curriculum for promoting the good leadership of lower secondary education students. The research hypothesis was the training curriculum that would be able to used for developing nine characteristics of good leadership of lower secondary education students which consisted of 1) the ability to solve the problem systematically 2) devotion 3) honesty 4) responsible for action of oneself 5) courage for making decision 6) self-confidence, be tolerant with criticism, accept the other's idea 7) the ability to judge the problem fairly 8) diligence and patience, and 9) knowledge and creativity. The score after the training would be higher than before the training. The research methodologies consisted of 4 steps which were;

Step 1: Developing the training curriculum — the researcher analyzed the leadership characteristics, it was found that Thai leaders still lack some characteristics of good leadership, and the researcher also synthesized the characteristics of good leadership from the theories. Then, the researcher set up nine characteristics of good leadership of lower secondary education students that need to be developed which stated in the hypothesis.

The researcher set up the training curriculum to develop nine characteristics of good leadership which consisted of 9 units, and 17 activities. The structure of each unit was comprised of concept, objective, content, method, material, and evaluation. The training curriculum was criticized and checked by the 9 experts. They checked the curriculum structure, accordance of curriculum components, and correction of contents and training methods. All the experts opined that the curriculum structure was suitable, the curriculum components were in accordance with each other, and the contents and training methods were correct.

Step 2: Implementing the training curriculum for testing the research hypothesis – the researcher implemented the training curriculum which was set up in step 1 with

the samples. The samples were 24 Mathayom Suksa II students at Ban Tha Koob School under the Office of Chaiyaphum Educational Service Area 3. The researcher used the test paper, interview, and behavior observation for evaluating the nine characteristics of good leadership before and after the training, and compared the scores before and after the training by using The Sign Test.

Step 3: Following up — the researcher followed up the result of training after one month of training, by asking 3 lecturers who were the same lecturers that conducted the training to test, observe, and interview the students who joined the training once more. The researcher took this score to compare with the score after training by using The Sign Test.

Step 4: Improving the training curriculum- after implementing the training curriculum, the researcher followed the results and asked the opinions of 3 lecturers. The suggestions and data were taken to revise the training curriculum to be completed.

The research findings were as follows:

1. The training curriculum for promoting the good leadership of lower secondary education students that was set up by the researcher was able to increase the nine characteristics of good leadership at .01 level significant difference.

2. When following up the result after one month of training, it was revealed that the nine characteristics of good leadership were increased at .05-.01 level significant difference.

3. The students were very interested in the training. They opined that this training was very useful for developing the characteristics of good leadership. They also opined that they had the leadership characteristics in each of the aspects at a high level after the training, except the aspect of ability to judge the problem fairly which was in a moderate level. Most students admired the activities in each unit at a high level, except the activities "Pan tai Nora Singh", "Lost Cigarette", and "Sticking Rope". While, the activities "Adventure", and "Camp Fire" were admired at the most.

Keywords : a development of training curriculum, good leadership

บทนำ

ผู้นำมีความสำคัญยิ่ง สังคมไทยขาดผู้นำที่ดี หากมีผู้นำที่เก่งแต่ไม่มีจำนวนมากเท่าใด ประเทศชาติย่อมเสียหายมากเท่านั้น(จำลอง ศรีเมือง , 2550) คณะมนตรีความมั่นคงแห่งชาติ ได้จัดทำโครงการคุณธรรมนำไทย ได้กล่าวถึงคุณลักษณะของผู้นำที่ดีไว้ 3 ประการ ได้แก่ (1) ผู้นำต้องเสียสละ และ มีจิตใจเอื้อเฟื้อ (2) ผู้นำต้องมีความซื่อสัตย์และรับผิดชอบต่อการกระทำของตน (3) ผู้นำ ต้องกล้าตัดสินใจอย่างรอบคอบและแน่วแน่ ได้มีงานวิจัยชี้ให้เห็นในอดีตกว่า คนไทยขาดความซื่อสัตย์ ร้อยละ 15 และไม่มีหิริโอตปะ ร้อยละ 39 (กรมวิชาการ, 2524) ผลการวิจัยเพื่อศึกษาหาเกณฑ์ปกติของระดับการพัฒนาการทางจริยธรรม 8 ประการของกลุ่มตัวอย่างนักเรียนที่กำลังเรียนอยู่ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 รวม 14,980 คน และกลุ่มประชาชนจำนวน 2,632 คน พบว่า ด้านความซื่อสัตย์ สุจริต มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับ 2 ซึ่งถือว่าเป็นระดับที่ต่ำ (กรมวิชาการ, 2524) โรงเรียนอัสสัมชัญคอนแวนต์สีลม กรุงเทพมหานครได้สำรวจเบื้องต้นโดยการสัมภาษณ์ครูผู้สอน ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 – 6 จำนวน 12 คน ครู ร้อยละ 83 มีความเห็นว่านักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ควรได้รับการส่งเสริมทางจริยธรรมมากที่สุด และโดยเฉพาะจริยธรรมด้านความเอื้อเฟื้อควรได้รับการส่งเสริมถึงร้อยละ 75 เนื่องจากนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

เมื่อคุณครูและเพื่อนๆ ขอความช่วยเหลือจะให้ความร่วมมือและช่วยเหลือเป็นอย่างดี ในขณะที่นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เมื่อได้รับการขอความช่วยเหลือมักจะปฏิเสธและหลีกเลี่ยงที่จะไม่ปฏิบัติหรือแสดงสีหน้าไม่พอใจก่อนปฏิบัติเป็นต้น นอกจากนี้ได้ใช้แบบสอบถามปลายเปิดสอบถามนักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่า ร้อยละ 67 มีพฤติกรรมบ่งชี้ให้เห็นถึงการขาดความเอื้อเฟื้อ เช่นไม่ช่วยผู้อื่นถือสิ่งของที่หนักพะรุงพะรัง ไม่หลีกทาง ขณะสวนทางกับครูตรงบันได ไม่ช่วยอธิบายเกี่ยวกับงานหรือการบ้านที่ครูสั่งให้ทำแก่เพื่อนที่ขาดเรียน และเพื่อนที่เรียนอ่อน (ครูณี แก้วม่วง, 2534) ในปี พ.ศ. 2543 องค์การเพื่อความโปร่งใสระหว่างประเทศ (International Transparency Organization) ได้จัดอันดับความซื่อสัตย์ของผู้นำภาครัฐและเอกชน ใน 90 ประเทศ ประเทศไทยได้รับการจัดอันดับอยู่ที่ 60 (ธรรมเกียรติ กัน อริ, 2543) จากผลการทดลอง วิจัยโดยนำเอากระเป๋าสตางค์ไปวางไว้ พบว่าประเทศนอร์เวย์มีคนนำกระเป๋ามาคืน ร้อยละ 100 สิงคโปร์ร้อยละ 90 ออสเตรเลียร้อยละ 70 ญี่ปุ่นร้อยละ 70 สหรัฐอเมริการ้อยละ 67 อังกฤษร้อยละ 65 ฝรั่งเศส ร้อยละ 60 ไทยร้อยละ 55 จากข้อมูลดังกล่าวนี้ สะท้อนลักษณะของคนไทยในด้านคุณธรรมที่ต่ำ เมื่อเทียบกับ 8 ประเทศ(มติน รายน, 2544) สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ป.ป.ช.) รายงานข้อมูลร้องเรียนทุจริตทางการศึกษามีมากกว่า 400 เรื่อง มีการโกงทุกระดับ ตั้งแต่หน่วยงานบริหารราชการในส่วนกลาง สำนักงาน

เขตพื้นที่การศึกษา และในโรงเรียน (มคิชนรายวัน, 2546) รายงานโครงการพัฒนาจริยธรรมแบบบูรณาการของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษา โรงเรียนอนุบาลเทพสถิต จังหวัดชัยภูมิ ปีการศึกษา 2543-2544 จำนวน 392 คน เพื่อพัฒนาจริยธรรมแบบบูรณาการ 13 ด้าน ได้แก่ ความขยัน อดทน ประหยัด ซื่อสัตย์ มีวินัย สามัคคี เสียสละ เมตตากรุณา กตัญญู กตเวที ใฝ่รู้ ตรงต่อเวลา ยุติธรรม และมีวัฒนธรรม พบว่า พฤติกรรมด้านจริยธรรมทุกด้าน อยู่ในระดับต้องปรับปรุง (ถวัลย์ หงส์ไทย, 2546)

ในปี พ.ศ.2548 องค์การเพื่อความโปร่งใสระหว่างประเทศ ได้จัดอันดับจากประเทศที่มีคอร์รัปชันน้อยที่สุดไปถึงประเทศที่มีคอร์รัปชันมากที่สุดตามลำดับ ปรากฏว่าประเทศไทยมีคอร์รัปชันมากอยู่ในอันดับที่ 59 ได้คะแนน 3.8 จากคะแนนเต็ม 10 อยู่ในระดับเดียวกับ คิวบา ครินิแคดและโตเบโก ประเทศเพื่อนบ้าน เช่น สิงคโปร์ อยู่ในลำดับที่ 5 ฮองกงลำดับ 15 ญี่ปุ่นลำดับ 21 ไต้หวันลำดับ 32 มาเลเซียลำดับ 39 และเกาหลีใต้ลำดับที่ 40 ตามลำดับ (วิทยากร เชียงกูล, 2550) มัลลวีร์ อกุลวัฒน์ศิริ และคณะ (2549) วิจัยพบว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 1,261 คน ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีพฤติกรรมทางจริยธรรมด้านความมีวินัยและความรับผิดชอบ ด้านความซื่อสัตย์ ด้านการประหยัดคอดออม อยู่ในระดับปานกลาง ส่วน ด้านความขยันอดทน มีระดับต่ำ บริษัทที่ปรึกษาความเสี่ยงทางการเมืองและเศรษฐกิจ (เพิร์ค) ซึ่งมีสำนักงานใหญ่อยู่

ในฮ่องกงได้สำรวจความคิดเห็นของนักธุรกิจชั้นนำที่ทำงานอยู่ใน 12 ประเทศ ในภูมิภาคเอเชียเกี่ยวกับปัญหาคอร์รัปชันในกลุ่มประเทศเอเชีย และได้สรุปเป็นรายงานประจำปี ปรากฏว่า จากการสำรวจความคิดเห็นดังกล่าว พร้อมได้จัดลำดับปัญหาคอร์รัปชันในประเทศที่ทำงานอยู่ ปรากฏว่า ประเทศจีนเป็นประเทศที่ถูกกล่าวหาว่ามีการคอร์รัปชันสูงสุด ส่วนประเทศไทยอยู่ลำดับที่ 6 โดยมีการเรียงลำดับการคอร์รัปชันจากมากไปหาน้อย ดังนี้ (1) จีน (2) เวียดนาม (3) อินโดนีเซีย (4) ฟิลิปปินส์ (5) อินเดีย (6) ไทย (7) ไต้หวัน (8) เกาหลีใต้ (9) มาเลเซีย (10) ฮองกง (11) ญี่ปุ่น และ (12) สิงคโปร์ (มคิชนรายวัน, 2550) ในปี พ.ศ. 2551 ภัคดี โพธิศิริ คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ได้รายงานในที่ประชุมเสนาธิการการป้องกันการทุจริตภาครัฐวิสาหกิจและธุรกิจภาคเอกชนว่า ผลการสำรวจปัญหา การคอร์รัปชันในประเทศแถบเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ โดยบริษัทที่ปรึกษาความเสี่ยงทางการเมืองและเศรษฐกิจ (เพิร์ค) พบว่า ประเทศไทยและประเทศฟิลิปปินส์มีการคอร์รัปชันสูงมากอยู่ในลำดับที่ 12 และลำดับที่ 13 ตามลำดับ และในปีเดียวกันองค์การเพื่อความโปร่งใสในประเทศร่วมกับองค์การเพื่อความโปร่งใสนานาชาติ ได้รายงานการทุจริตคอร์รัปชันประเทศต่างๆ ทั่วโลกจำนวน 179 ประเทศ และจัดให้ประเทศไทยอยู่ในลำดับที่ 84 (มคิชนรายวัน, 2551)

ในปี พ.ศ. 2552 บริษัทที่ปรึกษาด้านความเสี่ยงทางการเมืองและเศรษฐกิจ "เพิร์ค" (PERC) ได้นำตัวเลขของประเทศสหรัฐอเมริกา

และประเทศออสเตรเลียมารวมกันเพื่อศึกษาเรื่องเขตเศรษฐกิจ 14 เขต ที่มีการทุจริตมากที่สุด ในภูมิภาคเอเชีย เพื่อเปรียบเทียบโดยใช้เกณฑ์มาตรฐานวัดด้วยคะแนนจาก 0 ไปถึง 10 และหากประเทศใดได้คะแนน 0 ถือว่าประเทศนั้นมีการคอร์รัปชันน้อยที่สุด ผลจากการสำรวจสรุปรายงานเป็นตัวเลขการคอร์รัปชันในภูมิภาคเอเชีย ดังนี้ (1) สิงคโปร์ 1.07 คะแนน (2) ฮองกง 1.89 คะแนน (3) ออสเตรเลีย 2.40 คะแนน (4) สหรัฐอเมริกา 2.89 คะแนน (5) ญี่ปุ่น 3.99 คะแนน (6) เกาหลีใต้ 4.64 คะแนน (7) มาเก๊า 5.84 คะแนน (8) จีน 6.16 คะแนน (9) ไต้หวัน 6.47 คะแนน (10) มาเลเซีย 6.70 คะแนน (11) ฟิลิปปินส์ 7.00 คะแนน (12) เวียดนาม 7.11 คะแนน (13) อินเดีย 7.21 คะแนน (14) กัมพูชา 7.25 คะแนน (15) ไทย 7.63 คะแนน และ (16) อินโดนีเซีย 8.32 คะแนน จากข้อมูลข้างต้นสรุปได้ว่า

ประเทศไทยก็เป็นอีกประเทศหนึ่งที่มีการคอร์รัปชันอยู่ในเกณฑ์สูง ประเทศหรือเขตเศรษฐกิจใดที่ได้คะแนนเกินกว่า 7 ขึ้นไป ถือว่าการคอร์รัปชันยังคงมีปัญหาร้ายแรงที่สุด (เคลินวิล์ , 2552 : 14)

จากการที่ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์ผู้นำทางด้านการศึกษา ผู้นำทางด้านธุรกิจ นักกฎหมาย และผู้มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาเด็กและเยาวชนในจังหวัดชัยภูมิ จำนวน 10 คน เพื่อสอบถาม ความคิดเห็นเกี่ยวกับผู้นำของไทยในระดับประเทศในด้านความเป็นผู้นำ ข้อบกพร่องของผู้นำ ลักษณะของผู้นำที่ดี ตลอดจนความคิดเห็นเกี่ยวกับลักษณะของผู้นำไทย 3

ด้าน ได้แก่ (1) ด้านความเสียสละและมีจิตใจเอื้อเฟื้อ (2) ด้านความซื่อสัตย์และความรับผิดชอบต่อการกระทำของตน (3) ด้านการกล้าตัดสินใจอย่างรอบคอบและแน่วแน่ ได้ข้อคิดเห็นของท่านเหล่านั้น มีความเห็นเกี่ยวกับผู้นำไทยว่า ยังขาดความมีเอกภาพในตัวเองและไม่นำเอาหลักคำสอนของพระพุทธเจ้ามาใช้ในการดำเนินชีวิต และผู้นำยังมุ่งทำงานเพื่อสร้างผลประโยชน์ให้แก่กลุ่มของตนเอง มีการใช้อำนาจในทางที่ไม่เหมาะสม ขาดความซื่อสัตย์ รวมถึงการไม่รู้จักนำเอาข้อมูล สารสนเทศที่ดีมาใช้ในการตัดสินใจ ผลการสัมภาษณ์ยังได้ข้อสรุปว่า ผู้นำที่ต้องการในอนาคตควรมีลักษณะเป็นผู้เสียสละ มุ่งสร้างผลประโยชน์แก่ส่วนรวม มีความซื่อสัตย์ มีวิสัยทัศน์ มีความรับผิดชอบ มีความอดทน และมีคุณธรรมจริยธรรมสูง โดยเฉพาะอย่างยิ่งเกี่ยวกับคุณลักษณะผู้นำไทยด้านความเสียสละ มีจิตใจเอื้อเฟื้อ ความซื่อสัตย์ ความรับผิดชอบต่อการกระทำของตนเองและการกล้าตัดสินใจ ซึ่งในปัจจุบันพบว่ามีน้อยมาก ผลการวิจัยและข้อคิดดังกล่าวนี้สะท้อนให้เห็นว่าระบบการศึกษาไทยยังไม่สามารถสร้างผู้นำที่ดีได้ ส่งผลทำให้ประเทศไทยขาดผู้นำที่ดี

หลักสูตรสถานศึกษาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ไม่ได้บรรจุเรื่องความเป็นผู้นำผู้ตาม ตลอดจนลักษณะของผู้นำที่ดีไว้เป็นกลุ่มสาระวิชาในหลักสูตรสถานศึกษา และระดับห้องเรียน จากประสบการณ์ของผู้วิจัยซึ่งมีบทบาทเป็นผู้บังคับบัญชาลูกเสือ เป็นวิทยากรในการฝึกอบรมลูกเสือ ฝึกอบรมผู้บังคับบัญชาลูกเสือ ตลอดจนเป็นคณะทำงาน ในการชุมนุมของลูกเสือ

และการชุมนุมของผู้บังคับบัญชาลูกเสือระดับจังหวัดและระดับชาติมาอย่างต่อเนื่อง พบว่า มีเพียงกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเท่านั้นที่ได้กำหนดเนื้อหาสาระความเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดีของลูกเสือสำรองได้แก่ การเป็นนายหมู่ รองนายหมู่ พลธิการและสมาชิกในหมู่ และกำหนดให้มีสมาชิกหมู่ละ 4-6 คน โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่ออบรมบ่มนิสัยให้เยาวชนของชาติเป็นพลเมืองดี มีระเบียบวินัย มีความซื่อสัตย์สุจริต มีความสามัคคี รู้จักการบำเพ็ญประโยชน์เพื่อส่วนรวม รู้จักการพัฒนาตนเอง ปลูกฝังความจงรักภักดีต่อ ชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ตลอดจนการยึดมั่นในกฎของลูกเสือสำรอง ตลอดจนการรู้จักบำเพ็ญประโยชน์ต่อผู้อื่น (คณะลูกเสือแห่งชาติ, 2540) และในกิจกรรมลูกเสือสามัญได้จัดทำเป็นคู่มือการฝึกอบรมนายหมู่ลูกเสือเพื่อมุ่งปลูกฝังการรู้จักหน้าที่ความรับผิดชอบของผู้หน้าที่ดี มีความรู้ ความเข้าใจ ในบทบาทของผู้ผู้นำ ตลอดจนการเป็นผู้ช่วยของผู้กำกับลูกเสือในกองลูกเสือของโรงเรียน ส่วนบทบาทสำคัญ อีกประการหนึ่งคือ การฝึกนายหมู่ที่ดีเป็นแบบอย่างของสมาชิกในหมู่ลูกเสือ รวมถึงการเป็นพลเมืองดีในกองลูกเสือของโรงเรียน การฝึกอบรมนายหมู่อย่างเป็นระบบจะช่วยพัฒนาด้านคุณสมบัติส่วนตัวของลูกเสือได้แก่ การมีความรับผิดชอบต่อหมู่ในฐานะผู้นำ ส่วนผู้กำกับลูกเสือ จะต้องพยายามส่งเสริมความสามารถ และสนับสนุนช่วยเหลือนายหมู่ของคนเป็นรายบุคคล เสริมสร้างผู้นำที่ดีเป็นที่ต้องการของสมาชิกในหมู่และกองลูกเสือต่อไป(สำนักงานคณะกรรมการ การประณการศึกษา

แห่งชาติ, 2535) แต่การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนก็ยังไม่ได้สร้างผู้นำตามวัตถุประสงค์ที่กล่าวมา เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2550) ได้กล่าวว่าเด็กและวัยรุ่นไทยจำนวนมากไม่มีความปรารถนาที่จะเป็นผู้นำ และไม่มีภาวะผู้นำอีกด้วย สาเหตุเนื่องจาก เด็กและวัยรุ่นไทยอยู่ภายใต้สังคมที่เคยชินกับการเป็นผู้ตามมากกว่าผู้นำ นอกจากนั้นยังไม่กล้าแสดงความคิดเห็นโดยเฉพาะในประเด็นที่แตกต่างจากคนอื่น เพราะกลัวเป็นแกะดำ และในสภาพโดยรวมครอบครัวคนไทยเราจำนวนมาก ที่เลี้ยงดูบุตรหลานอย่างใกล้ชิด ถึงแม้เติบโตจนเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาและในมหาวิทยาลัยก็ยังไม่สามารถพึ่งพา หรือช่วยเหลือตนเองได้ดีเท่าที่ควร ระบบการศึกษาของไทยยังมีครูอีกจำนวนมากที่จัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยยึดครูเป็นศูนย์กลาง เด็กนักเรียนต้องคิดตามกรอบที่ครูกำหนดเอาไว้ หากคิดแตกต่างออกไปจากคนอื่นแล้วจะทำให้ระดับผลการเรียนออกมาไม่ดีและไม่เป็นที่รักของครู รวมถึงการที่ระบบการศึกษาไทยไม่ได้ให้ความสำคัญในการพัฒนาผู้เรียนให้มีภาวะผู้นำที่ดี นอกจากนั้นสภาพการปกครองของไทย ที่เอื้อต่อการเกิดผู้นำของคนในสังคมมาจากชนชั้นเพียงบางกลุ่ม ส่วนกลุ่มอื่นๆ ได้เพียงแค่เข้ามามีส่วนร่วมไม่มากนัก ในปัจจุบันสังคมไทยต้องการคนรุ่นใหม่ที่มีภาวะผู้นำเพื่อเป็นกำลังสำคัญในการนำประเทศให้อยู่รอดท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงของสังคม เศรษฐกิจ และการเมืองที่มีการแข่งขันมากขึ้น ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยต้องการสร้างหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างลักษณะผู้นำที่ดีของนักเรียนชั้น

มัธยมศึกษาตอนต้น โดยมีคำถามการวิจัยดังนี้

คำถามการวิจัย

หลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างลักษณะผู้นำที่ดีของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นมีลักษณะอย่างไร

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างลักษณะผู้นำที่ดีของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น
2. เพื่อศึกษาผลของหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างลักษณะผู้นำที่ดีของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

สมมติฐานของการวิจัย

หลักสูตรที่สร้างขึ้นมาเพื่อพัฒนาคุณลักษณะผู้นำที่ดี ประกอบด้วย 9 ประการ ดังนี้ (1)ความสามารถแก้ปัญหาอย่างมีระบบ (2) ความเสียสละ (3) ความซื่อสัตย์ (4) ความรับผิดชอบต่อการกระทำของตน (5) กล้าตัดสินใจ (6) ความเชื่อมั่นในตัวเอง (7) อดทนต่อการวิพากษ์วิจารณ์ (8) ใจกว้างรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น (9) ความสามารถวินิจฉัยปัญหาต่างๆด้วยเหตุผลและยุติธรรม (10) ความขยันและอดทน และ (11) ความรู้และความคิดสร้างสรรค์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ขอบเขตของการวิจัย

หลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างลักษณะผู้นำที่ดีของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเป็นหลักสูตร ที่มุ่งพัฒนาและเสริมสร้างลักษณะผู้นำที่ดีสำหรับนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย 9 ประการ ดังนี้ (1)ความสามารถแก้ปัญหาอย่างมีระบบ (2) ความเสียสละ (3) ความซื่อสัตย์ (4) ความรับผิดชอบต่อการกระทำของตน (5) กล้าตัดสินใจ (6) ความเชื่อมั่นในตัวเอง (7) อดทนต่อการวิพากษ์วิจารณ์ (8) ใจกว้างรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น (9) ความสามารถวินิจฉัยปัญหาต่างๆด้วยเหตุผลและยุติธรรม (10) ความขยันและอดทน และ (11) ความรู้และความคิดสร้างสรรค์

วิธีดำเนินการวิจัย

ขั้นตอนที่ 1 การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม ผู้วิจัยได้วิเคราะห์คุณลักษณะผู้นำ พบว่า ผู้นำไทยขาดคุณลักษณะผู้นำที่ดีบางประการพร้อมกันนั้นได้สังเคราะห์ คุณลักษณะผู้นำที่ดีตามหลักทฤษฎี จากข้อมูล 2 ประการ ทำให้ผู้วิจัยกำหนดคุณลักษณะผู้นำที่ดีของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นที่ต้องการพัฒนาได้ 9 ประการ ได้แก่ (1) ความสามารถแก้ปัญหาอย่างมีระบบ (2) ความเสียสละ (3) ความซื่อสัตย์ (4) ความรับผิดชอบต่อการกระทำของตน (5) กล้าตัดสินใจ (6) ความเชื่อมั่นในตัวเอง (7) อดทนต่อการวิพากษ์วิจารณ์ (8) ใจกว้างรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น (9) ความสามารถวินิจฉัยปัญหาต่างๆด้วยเหตุผลและยุติธรรม (10) ความ

ขยันและอดทน และ (9) ความรู้และความคิดสร้างสรรค์

ผู้วิจัยได้สร้างหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อพัฒนาคุณลักษณะผู้นำที่ดี 9 ประการ ประกอบด้วย หน่วยการเรียนรู้ 9 หน่วย 17 กิจกรรม โดยแต่ละหน่วยการเรียนรู้มีโครงสร้างประกอบด้วย แนวคิด วัตถุประสงค์ สิ่งที่จะฝึกอบรม วิธีการฝึกอบรม สื่อ/อุปกรณ์การฝึกอบรม การวัดและประเมินผล หลักสูตรดังกล่าวผู้วิจัยได้เชิญผู้เชี่ยวชาญ 9 คน มาวิจารณ์ ตรวจสอบความเหมาะสมของโครงสร้างของหลักสูตร ความสอดคล้องในองค์ประกอบของหลักสูตรและความถูกต้องของเนื้อหาวิชาและวิธีการฝึกอบรม ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นร่วมกันว่าโครงสร้างของหลักสูตรมีความเหมาะสม องค์ประกอบต่างๆ ของหลักสูตรมีความสอดคล้องซึ่งกันและกัน เนื้อหาวิชาและวิธีการฝึกอบรมถูกต้อง

ขั้นตอนที่ 2 การทดลองใช้หลักสูตรฝึกอบรมเพื่อทดสอบสมมติฐานของการวิจัย หลักสูตรที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้นในตอนที่ 1 ได้นำมาทดลองฝึกอบรมกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 24 คน โรงเรียนบ้านท่ากูบ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัยภูมิ เขต 3 ในการทดลองครั้งนี้ โดยใช้แบบทดสอบ การสัมภาษณ์และการสังเกตพฤติกรรม วัดและประเมินคุณลักษณะผู้นำที่ดี 9 ประการ ก่อนการฝึกอบรมและหลังการฝึกอบรมเพื่อนำคะแนนทั้ง 2 ครั้ง มาเปรียบเทียบกัน โดยใช้การทดสอบซายน์ (The Sign Test)

ขั้นตอนที่ 3 การติดตามผลการฝึกอบรม

พฤติกรรมภายหลังการฝึกอบรมแล้ว 1 เดือน ผู้วิจัยได้ให้คณะครูวิทยากร 3 คนเดิม ทำการทดสอบ สังเกตพฤติกรรม สัมภาษณ์นักเรียนที่ผ่านการอบรมอีกครั้งหนึ่งเพื่อนำคะแนนมาเปรียบเทียบกับคะแนนหลังการฝึกอบรมโดยใช้การทดสอบซายน์ (The Sign Test)

ขั้นตอนที่ 4 การปรับปรุงหลักสูตรฝึกอบรม หลังจากผู้วิจัยได้นำหลักสูตรฝึกอบรมไปทดลองใช้ได้ติดตามผลการใช้หลักสูตรและสอบถามความคิดเห็นของคณะครูวิทยากร 3 คน เพื่อรับฟังข้อเสนอแนะ ข้อมูลเหล่านี้ได้นำมาปรับปรุงหลักสูตรฝึกอบรมทำให้ได้หลักสูตรที่สมบูรณ์

ผลการวิจัย

1. หลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะผู้นำที่ดีของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นสามารถพัฒนาคุณลักษณะผู้นำที่ดีของนักเรียน 9 ประการ ให้เพิ่มขึ้นได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $\alpha = .01$ ดังแสดงในตาราง 1

ตาราง 1 เปรียบเทียบคะแนนคุณลักษณะผู้นำที่ดีก่อนการฝึกอบรมและหลังการฝึกอบรมด้วยหลักสูตร ฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะผู้นำที่ดีของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในแต่ละหน่วยการเรียนรู้

ลักษณะผู้นำที่ดี	N	คะแนนเต็ม	ภาคความรู้				การสังเกตพฤติกรรม			
			$\bar{X}$	S.D.	C.V.	P	$\bar{X}$	S.D.	C.V.	P
ประการที่ 1 ในหน่วยการเรียนรู้ที่ 1 ความสามารถในการแก้ปัญหาอย่างมีระบบ	24	8	5.08 (63%) 6.94 (86%)	0.63 0.59	12.34 8.51	0.001**	- -	- -	- -	- -
ประการที่ 2 ในหน่วยการเรียนรู้ที่ 2 ก่อนอบรม หลังการอบรม ความเสียสละ	24	5/10	3.83 (76%) 4.67 (93%)	0.85 0.55	22.17 11.85	0.001**	6.84 (68%) 7.75 (77%)	0.79 0.49	1.50 6.36	0.001**
ประการที่ 3 ในหน่วยการเรียนรู้ที่ 3 ความซื่อสัตย์	24	5/10	3.54 (70%) 4.54 (90%)	1.04 0.71	29.36 15.54	0.001**	6.97 (69%) 7.87 (78%)	0.71 0.41	10.24 5.16	0.001**
ประการที่ 4 ในหน่วยการเรียนรู้ที่ 4 ความรับผิดชอบต่อการกระทำของตน	24	5/10	3.50 (70%) 4.71 (94%)	0.96 0.61	7.36 12.98	0.001**	6.97 (69%) 7.76 (77%)	0.79 0.57	11.39 7.39	0.001**

ตาราง 1 (ต่อ)

ลักษณะผู้นำที่ดี		N	คะแนนเต็ม	ภาคความรู้				การสังเกตพฤติกรรม			
				$\bar{X}$	S.D.	C.V.	P	$\bar{X}$	S.D.	C.V.	P
ประการที่ 5	คะแนนก่อนการอบรม	24	5/10	3.13 (62%)	0.67	21.29	0.001**	7.07 (70%)	0.52	7.33	0.001**
ในหน่วยการเรียนรู้ที่ 5	กล้าตัดสินใจ			4.08 (81%)	0.81	19.89		7.50 (75%)	0.47	6.29	
ประการที่ 6	คะแนนก่อนการอบรม	24	5/10	3.71 (74%)	0.93	25.20	0.001**	7.00 (70%)	0.59	8.48	0.001**
ในหน่วยการเรียนรู้ที่ 6	ความเชื่อมั่นในตนเอง			4.75 (95%)	0.43	9.12		7.50 (75%)	0.38	5.13	
การเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ	การวิพากษ์วิจารณ์ของผู้อื่น										
ประการที่ 7	คะแนนก่อนการอบรม	24	5/10	3.04 (60%)	0.79	25.96	0.001**	6.77 (67%)	0.65	9.59	0.001**
ในหน่วยการเรียนรู้ที่ 7	ความสามารถวินิจฉัยปัญหาต่างๆด้วยเหตุผลและยุติธรรม			4.25 (85%)	0.60	14.00		7.48 (74%)	0.36	4.80	
ประการที่ 8	คะแนนก่อนการอบรม	24	5/10	3.50 (70%)	0.91	26.08	0.001**	6.82 (68%)	0.65	9.47	0.001**
ในหน่วยการเรียนรู้ที่ 8	ความขยันและอดทน			4.46 (89%)	0.71	15.83		7.33 (73%)	0.49	6.69	

ตาราง 1 (ต่อ)

ลักษณะผู้นำที่ดี	N	คะแนนเต็ม	ภาคความรู้				การสังเกตพฤติกรรม			
			$\bar{X}$	S.D.	C.V.	P	$\bar{X}$	S.D.	C.V.	P
ประการที่ 9 ในหน่วย การเรียนรู้ ที่ 9 ความรู้และ มีความคิด สร้างสรรค์	24	72	35.92 (49%) 52.29 (72%)	8.14 8.07	22.67 15.43	0.001**	- -	- -	- -	- -
คะแนน คุณลักษณะ ผู้นำที่ดี ประการที่ 2- 8 ในหน่วย การเรียนรู้ ที่ 2-8	24	35	25.13 (71%) 28.96 (82%)	3.96 3.55	15.77 12.27	0.001**	- -	- -	- -	- -

**P < .01

2. เมื่อติดตามผลหลังสิ้นสุดการทดลอง 1 เดือน พบว่า คุณลักษณะผู้นำที่ดี 9 ประการ ไม่ได้ลดลงหรือหายไปแต่กลับเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $\alpha = .05$ ถึง $.01$ ดังแสดง ในตาราง 2

ตาราง 2 เปรียบเทียบคะแนนหลังการฝึกอบรมและคะแนนหลังสิ้นสุดการฝึกอบรมระยะเวลา 1 เดือน ของคุณลักษณะผู้นำที่ดีของนักเรียนที่ได้รับการฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างลักษณะผู้นำที่ดีของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในแต่ละหน่วยการเรียนรู้

ตาราง 2

ลักษณะผู้นำที่ดี	N	คะแนนเต็ม	ภาคความรู้				การสังเกตพฤติกรรม			
			$\bar{X}$	S.D.	C.V.	P	$\bar{X}$	S.D.	C.V.	P
ประการที่ 1 ในหน่วย การเรียนรู้ ที่ 1 ความ สามารถใน เรียนการแก้ ปัญหา อย่างมี ระบบ	24	8	6.94 (86%) 7.65 (95%)	0.59 0.35	8.51 4.64	0.011**	- - -	- - -	- - -	- - -
ประการที่ 2 ในหน่วยการ เรียนรู้ ที่ 2 ความเสีย สละ	24	10	-	-	-	-	7.75 (77%) 8.14 (81%)	0.49 0.65	6.36 7.93	0.001**
ประการที่ 3 ในหน่วย การเรียนรู้ ที่ 3 ความ ซื่อสัตย์	24	10	-	-	-	-	7.87 (78%) 8.58 (85%)	0.41 0.68	5.16 7.95	0.001**
ประการที่ 4 ในหน่วยการ เรียนรู้ ที่ 4 ความรับผิดชอบ ต่อการกระทำ ของตน	24	10	-	-	-	-	7.76 (77%) 8.28 (82%)	0.57 0.71	7.39 8.53	0.001**

ตาราง 2 (ต่อ)

ลักษณะผู้นำที่ดี		N	คะแนนเต็ม	ภาคความรู้				การสังเกตพฤติกรรม			
				$\bar{X}$	S.D.	C.V.	P	$\bar{X}$	S.D.	C.V.	P
ประการที่ 5	คะแนนหลัง	24	10	-	-	-	-	7.50 (75%)	0.47	6.29	0.001**
ในหน่วยการเรียนรู้ที่ 5	การอบรมคะแนน							8.61 (86%)	0.61	7.04	
กล้าตัดสินใจ	ภายหลังกการอบรม 1 เดือน										
ประการที่ 6	คะแนนหลัง	24	10	-	-	-	-	7.50 (75%)	0.38	5.13	0.001**
ในหน่วยการเรียนรู้ที่ 6	การอบรมคะแนน							8.72 (87%)	0.55	6.30	
ความเชื่อมั่นในตนเอง	ภายหลังกการอบรม 1 เดือน										
รับฟังความคิดเห็น											
อดทนต่อการวิพากษ์วิจารณ์ของผู้อื่น											
ประการที่ 7	คะแนนหลัง	24	10	-	-	-	-	7.48 (74%)	0.36	4.80	0.001**
ในหน่วยการเรียนรู้ที่ 7	การอบรมคะแนน							8.33 (83%)	0.55	6.64	
ความสามารถวินิจฉัยปัญหาต่างๆ ด้วยเหตุผลและยุติธรรม	ภายหลังกการอบรม 1 เดือน										

ตาราง 2 (ต่อ)

ลักษณะผู้นำที่ดี		N	คะแนนเต็ม	ภาคความรู้				การสังเกตพฤติกรรม			
				$\bar{X}$	S.D.	C.V.	P	$\bar{X}$	S.D.	C.V.	P
ประการที่ 8	คะแนนหลัง	24	10	-	-	-	-	7.33 (73%)	0.49	6.69	0.001**
ในหน่วยการเรียนรู้ที่ 8	การอบรม							8.30 (83%)	0.62	7.42	
ความขยันและอดทน	คะแนนภายหลังการอบรม 1 เดือน										
ประการที่ 9	คะแนนหลัง	24	72	52.29 (72%)	8.07	15.43	0.025*	-	-	-	-
ในหน่วยการเรียนรู้ที่ 9	การอบรม			57.42 (79%)	5.21	9.08					
ความรู้และมีความคิดสร้างสรรค์	คะแนนภายหลังการอบรม 1 เดือน										
คะแนนลักษณะผู้นำที่ดี	คะแนนหลังการอบรม	24	35	28.96 (82%)	3.55	12.27	0.017*	-	-	-	-
ประการที่ 2- 8 ในหน่วยการเรียนรู้ที่ 2-8	การอบรม			29.17 (83%)	3.25	11.15					
	คะแนนภายหลังการอบรม 1 เดือน										

* $p < .05$; ** $p < .01$

3. นักเรียนมีความสนใจในการอบรมครั้งนี้มากและมีความเห็นว่าการอบรมครั้งนี้มีประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณลักษณะผู้นำที่ดีของนักเรียนมาก นักเรียนรู้สึกว่าการอบรมแล้วนักเรียนมีคุณลักษณะความเป็นผู้นำในแต่ละด้านมาก ยกเว้นความสามารถในการวินิจฉัย

ปัญหาต่างๆ ด้วยเหตุผลและยุติธรรมมีระดับปานกลาง นักเรียนชอบกิจกรรมในแต่ละหน่วยการเรียนมาก ยกเว้นกิจกรรมพันท้ายนรสิงห์ กิจกรรมบุหรืที่หายไปและกิจกรรมแทงเชือกที่นักเรียนชอบในระดับ

ปานกลาง ส่วนกิจกรรมผจญภัยและ
กิจกรรมรอบกองไฟนักเรียนชอบมากที่สุด

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยถือว่าหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะผู้นำที่ดีของ
นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นสามารถพัฒนา
คุณลักษณะผู้นำที่ดี 9 ประการดังนี้ (1) ความ
สามารถแก้ปัญหาอย่างมีระบบ (2) ความเสียสละ
(3) ความซื่อสัตย์ (4) ความรับผิดชอบต่อการก
ระทำของตน (5) กล้าตัดสินใจ (6) ความเชื่อมั่น
ในตัวเอง อดทนต่อการวิพากษ์วิจารณ์ ใจกว้าง
รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น (7) ความสามารถ
วินิจฉัยปัญหาต่างๆ ด้วยเหตุผลและยุติธรรม (8)
ความขยันและอดทน และ (9) ความรู้และความ
คิดสร้างสรรค์ ของนักเรียนให้เพิ่มขึ้นได้อย่าง
ชัดเจน ซึ่งสอดคล้องกับสมมุติฐานของการวิจัย
ทั้งนี้เนื่องจากหลักสูตรดังกล่าวได้ออกแบบให้
มีโครงสร้างตลอดจนมีเนื้อหาและกิจกรรมให้
ผู้เรียนได้พัฒนาความสามารถดังกล่าวอย่าง

ดีตรงตามหลักที่ว่า หลักสูตรนี้เป็นหลักสูตรที่
จัดประสบการณ์ที่ดีให้กับผู้เรียนจึงมีผลทำให้
ผู้เรียนพัฒนาคุณลักษณะดังกล่าวได้เพิ่มขึ้น
ตามหลักปรัชญาการศึกษาของลัทธิพิพัฒนา
การนิยม (Dewey, 1963)

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยมีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายและปฏิบัติ
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้น
พื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการเขตพื้นที่การ
ศึกษา และสถานศึกษาควรนำหลักสูตรดังกล่าว
นี้ไปพิมพ์เผยแพร่ให้โรงเรียนต่างๆ ได้นำไป
เป็นหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างลักษณะ
ผู้นำที่ดีของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น
2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป
ควรนำหลักสูตรดังกล่าวนี้ไปใช้ในสถานศึกษา
ต่างๆ แล้วควรทำวิจัยการประเมินและติดตาม
ผลการใช้หลักสูตร

เอกสารอ้างอิง

- กรมวิชาการ.(2524). **การศึกษาหาเกณฑ์ปกติของระดับพัฒนาการทางจริยธรรมและองค์ประกอบ
ที่มีอิทธิพลต่อพัฒนาการทางจริยธรรม**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา.
- เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. (2550). **ยุควิกฤตเด็กและเยาวชนขาดภาวะผู้นำ**. [ออนไลน์]. ได้จาก
: <http://www.kriangsak.com/index.php?components>.
- คณะลูกเสือแห่งชาติ. (2540). **คู่มือการจัดกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารี ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3**.
กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- จำลอง ศรีเมือง. (2550). **โครงการอบรมพัฒนาคุณภาพชีวิต**. สถาบันฝึกอบรมผู้นำ มูลนิธิพลตรี

จำลองศรีเมือง. [ออนไลน์]. ได้จาก : <http://www.phunamschool.com/index.php?lay=show&ac=article&Id=422047>.

ครุณี แก้วม่วง. (2534). **พื้นฐานอารยธรรม**. กรุงเทพฯ : หอรัตนชัยการพิมพ์.

เคลินิวส์. (2552). **ไทยดิคอันดับคอร์รัปชั่นที่ 2 ของเอเชีย อิเหนาแซมป์**. สุกรี ที่ 10 เมษายน 2552 : 1,14.

ถวัลย์ หงษ์ไทย. (2546). **การพัฒนาจริยธรรมแบบบูรณาการของนักเรียนระดับประถมศึกษาโรงเรียนอนุบาลเทพสถิต**. ชัยภูมิ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัยภูมิ เขต 3 : อัดสำเนา.

ธรรมเกียรติ กันนริ. (2543). **รายงานสภาวะการศึกษาไทย ปี 2542/2543 : พลิกสถานการณ์บนพื้นฐานกฎหมายปฏิรูปการศึกษา**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชวนพิมพ์.

มัลลวีร์ อุดลัฒนศิริและคณะ. (2549). **รายงานการวิจัยเรื่อง การศึกษาและพัฒนาพฤติกรรมทางจริยธรรมของเยาวชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ**. คณะศึกษาศาสตร์. ขอนแก่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

มติชนรายวัน. (2544). **รายงานวิจัยสะท้อนลักษณะคนไทยขาดคุณธรรม**. อาทิตย์ ที่ 9 กันยายน 2544 : 14.

มติชนรายวัน. (2546). **ป.ป.ช.เผยข้อมูลร้องเรียนทุจริตทางการศึกษาปีนี้อ้อต่ำกว่า 400 เรื่อง**. อังคาร ที่ 30 กันยายน 2546 : 14.

_____. (2550). **"ประเทศไทยอยู่ในลำดับ 6 คอร์รัปชั่นสูงในกลุ่มประเทศเอเชีย"**. จันทร์ ที่ 2 เมษายน 2550 : 14.

_____. (2550). **"รายงานผลการทดลองวิจัยสะท้อนคุณลักษณะคนไทยในด้านคุณธรรม"**. อาทิตย์ ที่ 25 มีนาคม 2551 : 14.

_____. (2551). **"ป.ป.ช.สัมมนาแก้ทุจริตไทยหล่นรูป 84 ของโลก"**. สุกรีที่ 28 มีนาคม 2551 : 14.

วิทยากร เชียงกุล. (2550). **สภาวะการศึกษาไทยปี 2549-2550 การแก้ปัญหาและการปฏิรูปการศึกษาอย่างเป็นระบบองค์รวม**. กรุงเทพฯ : วิ.ซี.ที.คอมมิวนิเคชั่น.

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2535). **คู่มือการฝึกอบรมนายหมู่ลูกเสือสามัญ**. กรุงเทพฯ : กระทรวงศึกษาธิการ.

Dewey, J. (1963). **Experience and Education**. New York : Macmillan Publishing Company.

รูปแบบการพัฒนาศถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในเขตพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก เพื่อเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้

A Model of Development of Basic School in the Eastern Seaboard Development Area for Learning Organization

รำพึง ชำนาญ¹

Rumpeung Chamnan¹

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษารูปแบบการพัฒนาศถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในเขตพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก เพื่อเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ การดำเนินการวิจัยแบ่งออกเป็น 6 ขั้นตอน ได้แก่

ขั้นที่ 1 การศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ขั้นที่ 2 สร้างรูปแบบโดยร่างรูปแบบการพัฒนาศถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในเขตพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก เพื่อเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ ขั้นที่ 3 การตรวจสอบรูปแบบการพัฒนาศถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ จัดประชุมกลุ่มสนทนา (Focus Group) โดยผู้เชี่ยวชาญในด้านการบริหารการศึกษา และการบริหารสถานศึกษา เพื่อให้ความเห็นและแก้ไขปรับปรุงรูปแบบการพัฒนาศถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ขั้นที่ 4 การปรับแก้รูปแบบการพัฒนาศถานศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก เพื่อเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ ตามข้อเสนอแนะ ของผู้เชี่ยวชาญ ในขั้นที่ 3 ขั้นที่ 5 ตรวจสอบความเป็นไปได้ของผู้ใช้จากผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในโรงเรียนขนาดเล็กที่ผ่านและไม่ผ่านการประเมินคุณภาพการศึกษาของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษาในรอบที่ 1 ขั้นที่ 6 สรุปรูปแบบและแนวทางในการพัฒนาศถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในเขตพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก เพื่อเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ โดยกลุ่มสนทนา (Focus Group) กับผู้เชี่ยวชาญ ในด้านองค์กรแห่งการเรียนรู้และผู้บริหารการศึกษา ในเขตพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก จำนวน 10 คน

¹ ผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาลระยอง อำเภอเมือง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 1

¹ Director of ANUBANRAYONG School, Amphur Maung, the office of Rayong Educational Service Area Zone 1